

КАРАР

10.06.2024 ел

№ 18

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәне раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясындагы 1 бүлекнең 19 пункты, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлдәгә 248-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлеге Уставы нигезендә Түбән Өскебаш авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Кушымта итеп бирелгән Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәне расларга.

2. «Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында Нигезләмәне раслау хакында» 2021 елның 14 декабрдәгә 36 номерлы Түбән Өскебаш авыл жирлеге Советы карарының үз көчен югалткан дип танырга.

3. Өлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы буенча «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында», Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <http://kukmor.tatarstan.ru> веб-адресы буенча Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлеге территориясендәгә мәгълүмат стендларында бастырырга.

Жирлек башлыгы

Н.М.Мөхәммәтжанов

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлегә территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлегә территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру тәртибен билгели (алга таба – төзекләндерү өлкәсендә контроль).

1.2. Төзекләндерү өлкәсендә контроль предметы булып юридик затларның, шәхси эшмәкәрләрнең, гражданнарның (алга таба – контрольдә тотыла торган затлар) Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлегә территориясендә төзекләндерү кагыйдәләрен (алга таба – төзекләндерү кагыйдәләрен), инвалидлар өчен социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларыннан һәм күрсәтелә торган хезмәтләрдән файдалану мөмкинлеген тәмин итү таләпләрен (алга таба шулай ук – мәжбүри таләпләр) үтәү тора.

1.3. Төзекләндерү өлкәсендә контроль Түбән Өскебаш авыл башкарма комитеты (алга таба – администрация) тарафыннан башкарыла.

1.4. Администрациянең төзекләндерү өлкәсендә контроль алып барырга вәкаләтле вазыйфай затлары – Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлегә башлыгы (башлык урынбасары) һәм Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлегә башкарма комитеты секретаре (алга таба шулай ук – контроль алып барырга вәкаләтле вазыйфай затлар). Администрациянең күрсәтелгән вазыйфай затларының вазыйфа бурычларына аларның вазыйфа инструкциясе нигезендә төзекләндерү өлкәсендә контроль вәкаләтләрен гамәлгә ашыру керә.

Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә Төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргәндә контроль алып барырга вәкаләтле вазыйфай затларның хокуклары, бурычлары бар һәм «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә җаваплылык тоталар.

1.5. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру, профилактик чаралар, контроль чаралар оештыру һәм үткәру белән бәйле мөнәсәбәтләргә карата «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон, «Жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.6. Администрация төзекләндерү Кагыйдәләренен үтәлешен контрольдә тоту, шул исәптән:

1) янәшәдәге территорияләргә карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;

2) төзекләндерү элементлары һәм объектларын тоту буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән таләпләр:

- халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәренен мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик культура һәм спорт, халыкка социаль хезмәт күрсәтү объектларына иреккә керүенә комачауламый торган коймалар урнаштыру буенча;

- торақ булмаган биналар, корымалар, төзелмәләренен фасадларын, биналарның, корымаларның, төзелмәләренен башка стеналарын, шулай ук төзекләндерүенен башка элементларын һәм жәмәгать урыннарын карап тоту буенча;

- инженерлык корымаларын эксплуатацияләү өчен кирәкле мәгълүматны үз эченә алган махсус билгеләр, язуларны тоту буенча;

- жир эшләре башкарылган чорда биналарга һәм аларга керү урыннарына иреккә юллар, шулай ук ишегалларына иреккә керү юлларын тәмин итү, жәяүлеләр, шул исәптән

инвалидлар һәм халыкның башка аз хәрәкәтләнүче төркемнәре иминлеген һәм жаяулар хәрәкәтенә куркынычсызлыгын тәмин итү буенча:

- Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары белән билгеләнгән срокта аварияләр нәтижәсендә килеп туган эшләр башкару турында администрациягә хәбәрнамә жиберү буенча:

- транспорт чараларын газонга яки башка яшелләндерелгән территориягә, яки төзекләндерү кагыйдәләре белән анда транспорт чараларын урнаштыру чикләнгән рекреацион территориягә урнаштыруның рөхсәт ителмәве турында, шулай ук аларны эксплуатацияләү, хезмәт күрсәтү яки ремонтлау вакытында, йөкләр ташу яки төзелеш мәйданчыкларыннан чыгу вакытында (тент яки япма булмау сәбәпле) гомуми файдаланудагы территорияләргә транспорт чаралары белән пычрату рөхсәт ителмәве турында;

3) Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлегә территориясен кышкы чорда жыештыру буенча, шул исәптән биналарның, корылмаларның түбәләрен кардан, боздан һәм боз сөңгеләреннән чистарту буенча чаралар үткәрүне контрольдә тоту буенча мәжбүри таләпләр

4) Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлегә территориясен жәйге чорда жыештыру буенча, шул исәптән карантин, агулы һәм чүп үләннәрен ачыклау, алар белән көрәшү, аларның күпләп үскән урынын билгеләү, бетерү буенча мәжбүри таләпләргә дә кертеп, мәжбүри таләпләр;

5) махсус янгынга каршы режим гамәлдә булган чорда янгын куркынычсызлыгының өстәмә мәжбүри таләпләре;

6) гомуми файдаланудагы территорияләрдә жир асты коммуникацияләрен салу, үзгәртеп кору, ремонтлау һәм тоту буенча мәжбүри таләпләр;

7) каты коммуналь калдыкларны саклау буенча мәжбүри таләпләр;

8) хайваннарны йөртү буенча мәжбүри таләпләр һәм авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын гомуми файдаланудагы территорияләрдә һәм төзекләндерү кагыйдәләрендә каралган башка территорияләрдә көтүгә юл куймау турында таләпләр.

Администрация контроль үткәргә вәкаләтле вазыйфалар затлар тарафыннан аларның компетенциясе чикләрендә бирелгән мәжбүри таләпләргә бозуны бетерү турындагы күрсәтмәләргә үтәлешен контрольдә тоту.

1.7. Әлеге Нигезләмәдә төзекләндерү элементлары дип декоратив, техник, планлаштыру, конструктив жайланмалар, яшелләндерү элементлары, төрле жиһазлау һәм бизәү төрләре, шул исәптән биналар, корылмалар, төзелмәләр фасадларын да, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар һәм төзелмәләр, территорияне төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган мәгълүматти щитлар һәм күрсәткечләр аңлашыла.

Әлеге Нигезләмәдә төзекләндерү объектлары дип төзекләндерү буенча эшчәнлек алып барыла торган төрле функциональ билгеләнештәге территорияләр аңлашыла, шул исәптән:

1) планлаштыру структурасы элементлары (зоналар (массивлар), районнар (шул исәптән торак районнар, микрорайоннар, кварталлар, сәнэгать районнары, яр буйлары), гражданның бакчачылык, яшелчәчелек коммерцияле булмаган берләшмәләре урнашкан территорияләр);

2) урам-юл челтәре элементлары (аллеялар, бульварлар, магистральләр, тыкрықлар, мәйданнар, керү юллары, проспектлар, кечкенә урамнар, разъездлар, төшү юллары, трактлар, тупиклар, урамнар, шоссе);

3) ишегалды территорияләре;

4) балалар һәм спорт мәйданчыклары;

5) хайваннарны йөртү мәйданчыклары;

6) парковкалар (машина кую урыннары);

7) парклар, скверлар, башка яшел зоналар;

8) техник һәм санитар-саклау зоналары;

Әлеге Нигезләмәдәге саклагыч жайланмалар дип капкалар, кече капкалар, шлагбаумнар, шул исәптән автоматлары шлагбаумнар һәм декоратив коймалар (киртәләр) аңлашыла.

1.8. Администрация төзеклэндөрү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында төзеклэндөрү өлкәсендә контроль объектларын исәпкә алуны тәмин итә.

Администрация тарафыннан төзеклэндөрү өлкәсендәге контроль объектларын әлеге Нигезләмә нигезендә билгеле бер куркыныч категориясенә кертү гамәлгә ашырыла.

2. Төзеклэндөрү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зарар китерү) куркынычлары белән идарә итү

2.1. Администрация төзеклэндөрү өлкәсендә зыян китерү (зарар китерү) куркынычлары белән идарә итү нигезендә контроль алып бара.

2.2. Төзеклэндөрү өлкәсендә контроль үткәргәндә закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычларын идарә итү максатларында әлеге Нигезләмәнен 1.7 пункттында каралган мондый контроль объектлары «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә куркыныч категорияләренә кертелергә тиеш.

2.3. Администрация тарафыннан төзеклэндөрү өлкәсендә әлеге Нигезләмәнен 1.7 пункттында каралган контроль объектларын (алга таба – контроль объектлары) билгеле бер куркыныч категориясенә кертү әлеге Нигезләмәгә 1 нче кушымта нигезендә төзеклэндөрү өлкәсендә муниципаль контроль гамәлгә ашырганда тиешле объектларны билгеле бер куркыныч категориясенә кертү критерийлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Контроль объектларын куркыныч категорияләренә кертү һәм контроль объектларына бирелгән куркыныч категорияләрен үзгәртү администрация боерыгы белән башкарыла.

Администрация тарафыннан контроль объектларын куркыныч категорияләренә керткәндә шул исәптән түбәндәгеләр кулланыла:

1) Бердәм дәүләт күчемсез милек реестрындагы мәгълүматлар;

2) контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан контрольдә тотылган затлар белән аралашмыйча контроль үткәргәндә алына торган мәгълүматлар;

3) администрациядәге башка мәгълүматлар.

2.4. Администрация тарафыннан бирелгән куркыныч категориясенә бәйләү рәвештә планлы контроль чаралар үткөрү түбәндәге вакыт аралыгы белән башкарыла:

1) югары куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлар өчен – 2 елга бер тапкыр;

2) уртача куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлары өчен – 3 елга бер тапкыр.

Түбән куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы контроль чаралары үткәрелми.

Контроль объектларын түбән куркыныч категориясенә кертү турында карар кабул итү таләп ителми.

2.5. Еллык планлы контроль чаралар планнарына еллык планны гамәлгә ашыру елында түбәндәге куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлары өчен соңгы планлы контроль чарасы тәмамланганнан алып вакыт чоры бетә торган контроль объектларына карата контроль чаралар кертелергә тиеш:

1) югары куркыныч, – ким дигәндә 2 ел;

2) уртача куркыныч, – ким дигәндә 3 ел.

Әгәр элек контроль объектларына карата планлы контроль чаралар үткәрелмәгән булса, еллык планга контроль объектлары юридик затның яки гражданның контроль объектына милек хокукы барлыкка килгән көннән соң бер ел узгач, ә янәшәдәге территорияләр белән булган очракта – Төзеклэндөрү кагыйдәләре нигезендә янәшәдәге территорияне карап тоту буенча бурыч барлыкка килгән көннән кертелергә тиеш.

2.6. Контроль объектының хокук иясе соравы буенча, сорау килгәннән соң 15 көннән дә артмаган вакытта контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфай затлар сорау килгәннән соң 15 көннән дә артмаган вакыт эчендә аңа контроль объектына бирелгән куркыныч категориясе турында мәгълүмат, шулай ук мондый объектны билгеле бер куркыныч категориясенә керткәндә кулланылган мәгълүматны бирәләр.

Контроль объектынң хокук иясе администрациягә контроль объектына элек бирелгән куркыныч категориясен үзгәртү турында гариза бирергә хокуклы.

2.7. Администрация куркыныч категорияләре бирелгән контроль объектлары исемлеген алып бара (алга таба – контроль объектлары исемлеге). Контроль объектларын контроль объектлары исемлегенә кертү әлеге Нигезләмәнен 2.3 пунктында күрсәтелгән Администрация боерыгы нигезендә башкарыла.

Риск категорияләре күрсәтелгән контроль объектлары исемлеге «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникация чөлтәрендә Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында (алга таба – администрациянен рәсми сайты) контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла. Махсус бүлеккә керү рәсми сайтның баш (төп) битеннән башкарылырга тиеш.

2.8. Контроль объектлары исемлегендә түбәндәге мәгълүмат була:

1) контроль объектын идентификацияли торган мәгълүмат (контроль объектынң урнашкан урыны адресы, кадастр номеры (әгәр булса), контроль объектын идентификацияли торган башка билгеләр (кирәк булганда));

2) бирелгән куркыныч категориясе;

3) контроль объектына куркыныч категориясен бирү турында карар реквизитлары.

3. Закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычларын профилактикалау

3.1. Администрация төзекләндерү өлкәсендә контрольне профилактик чаралар үткөрү аша да гамәлгә ашыра.

3.2. Профилактик чаралар контрольдә тотыла торган затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрне намус белән үтәүне стимуллаштыру, мәжбүри таләпләрне бозуга һәм (яки) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүгә китерә алган шартларны, сәбәпләрне һәм факторларны бетерү, мәжбүри таләпләрне, аларны үтәү ысулларын контрольдә тотыла торган затларга житкерү максатларында администрация тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3.3. Төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргәндә зыян (зарар) китерү куркынычын киметүгә юнәлдерелгән профилактик чаралар үткөрү контроль чаралар үткөрүгә карата өстенлекле булып тора.

3.4. Профилактика чаралары Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә расланган закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычларын профилактикалау программасы нигезендә гамәлгә ашырыла. шулай ук зыян китерү куркынычларын профилактикалау программасында каралмаган профилактик чаралар да үткәрелергә мөмкин.

Профилактик чаралар үткәргәндә контроль объектларының закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүнен турыдан-туры куркынычы булып торуы яки мондый зыян (зарар) китерелгәнә ачылган очракта, контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи зат, контроль чаралар үткөрү турында карар кабул итү өчен, шунда ук Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлеге башлыгына (башлык урынбасарына) мәгълүмат жиберә.

3.5. Администрация тарафыннан төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргәндә түбәндәге профилактика чаралары үткәрелергә мөмкин:

1) мәгълүмат бирү;

2) хокукны куллану тәжрибәсен гомумиләштерү;

3) кисәтүләр игълан итү;

4) консультация бирү;

5) профилактик визит.

3.6. Мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча мәгълүмат администрация тарафыннан тиешле белешмәләрне рәсми сайттагы контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә, массакүләм мәгълүмат чараларында урнаштыру юлы белән, контроль үткәрелә торган затларның дәүләт мәгълүмат системасындагы шәхси кабинетлары аша (алар булганда) һәм башка рәвешләрдә башкарыла.

Администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 46 статьясының 3 өлешендә каралган мәгълүматларны урнаштырырга һәм актуаль хәлдә тотарга тиеш.

Администрация шулай ук Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлегенә халкына гражданның жыелышларында һәм конференцияләрендә контроль объектларына куелган мәжбүри таләпләр, аларның куркыныч критерийларына туры килүе, шулай ук контроль объектларына карата үткәрелә торган контроль чараларның төрләре, эчтәлегенә һәм интенсивлыгы турында хәбәр итәргә хәүкүккә.

3.7. Хокукны куллану тәҗрибәсен гомумиләштерү үткәрелгән контроль чаралар һәм аларның нәтижеләре турында мәгълүматны жыю һәм анализлау аша администрация тарафыннан башкарыла.

Хокукны куллану тәҗрибәсен гомумиләштерү нәтижеләре буенча, контроль үткәргән вәкаләтле вазыйфалар затлар ел саен төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру буенча хокукны куллану тәҗрибәсен гомумиләштерү нәтижеләрен үз эченә алган һәм администрация башлыгы имзалаган, администрация боерыгы белән расланган доклад эзерли. Әлеге доклад хисап елыннан соң киләсе елның 1 июленә кадәр администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

3.8. Мәжбүри таләпләргә бозуны рөхсәт итмәү турында кисәтү һәм мәжбүри таләпләргә үтәүне тәмин итү буенча чаралар күрү тәкъдиме администрациядә эзерләнә торган мәжбүри таләпләргә бозу яки мәжбүри таләпләргә бозу билгеләре турында белешмәләр булган очракта һәм (яки) мәжбүри таләпләргә бозу закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зарар (зыян) китерүе яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зарар (зыян) китерү куркынычы тудыруы турында расланган белешмәләр булмаган очракта, контроль үткәрелә торган затка игълан ителә. Кисәтүләр Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлегенә башлыгы (башлык урынбасары) тарафыннан күрсәтелгән мәгълүматларны алганнан соң 30 көннән дә соңга калмыйча игълан ителә (имзалана). Кисәтү язма яки электрон документ формасында эзерләнә һәм контроль үткәрелә торган зат адресына жиберелә.

Мәжбүри таләпләргә бозуга юл куймау турында кисәтү Россия Федерациясенең Икътисади үсеш министрлыгының «Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типовой формалары турында» 2021 елның 31 мартындагы 151 номерлы боерыгы белән расланган форма нигезендә рәсмиләштерелә.

Мәжбүри таләпләргә бозуга юл куймау турында игълан ителгән кисәтүләр теркәлү номеры белән кисәтүләргә исәпкә алу журналында теркәлә.

Администрация тарафыннан мәжбүри таләпләргә бозуны рөхсәт итмәү турында кисәтү игълан ителгән очракта, контроль үткәрелә торган зат күрсәтелгән кисәтүгә каршы гариза бирергә хәүкүккә. Кисәтүгә каршылык администрация тарафыннан алынган көннән алып 30 көн эчендә карала. Каршылыкны карау нәтижәсендә контроль үткәрелә торган кешегә язмача яки электрон документ формасында каршылык белән килешү яки риза булмау турында мәгълүмат белән жавап жиберелә. Каршылык белән риза булмаган очракта, жавапта тиешле нигезләмәләр күрсәтелә.

3.9. Контроль үткәрелә торган затларга консультацияне контроль үткәргән вәкаләтле вазыйфалар зат тарафыннан телефон аша, видео-конференц-элемент аша, шәхси кабул итү вакытында яки профилактик чаралар, контроль чаралар үткәргән барышында гамәлгә ашырыла һәм 15 минуттан артмаска тиеш.

Гражданның шәхси кабул итүне Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлегенә башлыгы (башлык урынбасары) һәм (яки) контроль үткәргән вәкаләтле вазыйфалар зат үткәрә. Кабул итү урыны, шулай ук кабул итү өчен билгеләнгән көннәр һәм сәгатьләр турында мәгълүмат администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

Консультация телдән яки язма формада түбәндәге мәсьәләләр буенча башкарыла:

- 1) төзекләндерү өлкәсендә контроль оештыру һәм гамәлгә ашыру;
- 2) әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән контроль чараларны гамәлгә ашыру тәртибе;

3) контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять биру тәртибе;

г) үтәлешләрән бәяләү администрация тарафыннан контроль чаралар кысаларында гамәлгә ашырыла торган мәжбүри таләпләрне үз эченә алган норматив хокукий актлар (аларның аерым нигезләмәләре) турында мәгълүмат алу.

Контрольдә тотылган затларга телдән консультация биру шулай ук гражданның жыйнарында һәм конференцияләрендә дә башкарыла ала.

3.10. Контроль үткәргә вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан язма рәвештә консультация биру түбәндәге очрақларда башкарыла:

1) контроль үткәрелә торган зат тарафыннан консультация мәсьәләләре буенча язмача жавап биру турында язмача сорату бирлегән;

2) консультация вакытында бирелгән сорауларга телдән жавап биру мөмкин түгел;

3) куелган сорауларга жавап биру өстәмә мәгълүмат соратып алуны таләп итә.

Консультация биргәндә контроль үткәргә вәкаләтле вазыйфай зат Россия Федерациясе законнары нигезендә керу мөмкинлегә чикләнгән мәгълүматның конфиденциальлеген үтәргә тиеш.

Консультация барышында конкрет контроль чараны, контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфай затларның, контроль чарада башка катнашучыларның карарларын һәм (яки) гамәлләрне, шулай ук контроль чара кысаларында үткәреlgән экспертиза, сынау нәтижәләрен бәяләүне үз эченә алган мәгълүмат бирелә алмый.

Консультация барышында контроль үткәргә вәкаләтле вазыйфай затка билгеле булган мәгълүмат администрация тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контроль үткәрелә торган затны бәяләү максатларында кулланыла алмый.

Контрольне башкарырга вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан консультацияләренә исәпкә алу журналы алып барыла.

Контроль үткәрелә торган затларның һәм аларның вәкилләренән администрациягә биш һәм аннан да күбрәк бертөрле мөрәжәгатьләре кәргән очрақта, консультацияләр администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлегә башлыгы (башлык урынбасары) яки контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан имзаланган язма аңлатма урнаштыру юлы белән башкарыла.

3.11. Профилактик визит контроль үткәрелә торган затның эшчәнлек алып бару урынында профилактик әңгәмә рәвешендә яисә видео-конференц-элементдән файдалану юлы белән үткәрелә.

Профилактика визиты барышында контроль үткәрелә торган затка аның эшчәнлегенә йә аңа караган контроль объектларына карата куела торган мәжбүри таләпләр, аларның риск критерийларына туры килүе, риск категориясен киметүнең нигезләре һәм тәкъдим ителгән ысуллары, шулай ук, аларны тиешле риск категориясенә кертүдән чыгып, контроль объектларына карата, үткәрелә торган контроль чараларның төрләре, эчтәлегә һәм интенсивлыгы турында хәбәр ителә.

Профилактик визит үткәргәндә, контроль үткәрелә торган затларга мәжбүри таләпләрне бозуны бетеру турында күрсәтмәләр бирелми. Контроль үткәрелә торган затка профилактик визит барышында бирелгән аңлатмалар тәкъдим итү характерында.

Мәжбүри профилактик визит югары куркыныч категориясенә караган контроль объектларына карата эшчәнлекне гамәлгә ашыруга керешүче контроль үткәрелә торган затларга карата үткәрелә.

Мәжбүри профилактика визиты үткәру турында контроль үткәрелә торган затка аны үткәру датасына кадәр кимендә биш эш көненән дә соңга калмыйча контроль үткәргә вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан хәбәр ителә.

Мәжбүри профилактик визит үткәру турында хәбәрнамә язма рәвештә төзелә.

Мәжбүри профилактик визит үткәру турында хәбәрнамә контроль үткәрелә торган зат адресына «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» Федераль законның 21 статьясындагы 4 өлешендә билгеләнгән тәртиптә жиберелә.

Контроль үткәрелә торган зат. бу хакта администрациягә аны үткәру датасына кадәр өч эш көнөннән дә сонга калмыйча хәбәр итеп, мәжбүри профилактика визиты уздырудан баш тартырга хокуклы.

Мәжбүри профилактик визитны үткәру вакыты контроль алып барырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан билгеләнә һәм бер эш көнөннән артмаска тиеш.

Контрольдә тотыла торган зат контроль органына аңа карата профилактик визит үткәру турында гариза белән мөрәжәгать итәргә хокуклы (алга таба – шулай ук контрольдә тотыла торган затның гаризасы).

Контроль органы әлеге гаризаны теркәгән көннән алып ун эш көне дәвамында контрольдә тотыла торган затның гаризасын карый һәм профилактик визит үткәру турында карар кабул итә, яисә контрольдә тотылган зат хәбәр иткән контроль органның матди, финанс һәм кадрлар ресурсларын, контроль объектының куркыныч категориясен исәпкә алып, профилактик визит үткәрүдән баш тарту турында карар кабул итә.

Контроль органы түбәндәге нигезләрнең берсе буенча контрольдә тотыла торган затның гаризасы буенча профилактик визит үткәрүдән баш тарту турында карар кабул итә:

1) контрольдә тотыла торган заттан профилактик визит үткәру турындагы гаризаны кире алуы турында хәбәр килгән;

2) контрольдә тотыла торган затның гаризасын тапшырган көнгә кадәр ике ай дәвамында контроль органы тарафыннан әлеге контрольдә тотыла торган затка карата профилактик визит үткәрүдән баш тарту турында карар кабул ителгән;

3) контрольдә тотыла торган зат гариза биргән көнгә кадәр алты ай дәвамында профилактик визит үткәру контрольдә тотыла торган затның эшчәнлек урынында булмавы яки контрольдә тотыла торган затның башка гамәлләре (гамәл кылмавы) аркасында профилактик визит үткәру мөмкин булмау сәбәпле мөмкин булмаган;

4) контрольдә тотылган затның гаризасында әдәпсез яки мыскыллаучы сүзләр, (күзәтчелек) органы вазыйфаи затларының яки аларның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә куркынычлар бар.

Контрольдә тотыла торган затның гаризасы буенча профилактик визит үткәру турында карар кабул ителгән очракта, контроль органы егерме эш көне дәвамында мондый килешүне теркәүне тәмин итүче теләсә нинди ысул белән контрольдә тотылган зат белән профилактик визит үткәру датасын килештерә һәм мондый профилактик визитны закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зарар китерү) куркынычларын профилактикалау программасына кертүне тәмин итә.

4. Контроль чараларны һәм контроль гамәлләрне гамәлгә ашыру

4.1. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда администрация тарафыннан күрсәтелгән чаралар кысаларында түбәндәге контроль чаралар һәм контроль гамәлләр үткәрелергә мөмкин:

1) инспекция визиты (мәжбүри таләпләргә ярашлы рәвештә контрольдә тотыла торган зат (аның филиаллары, вәкилләре, аерым структур бүлекчәләре) урнашкан урында булырга тиешле документларны карап тикшерү, сораштыру, документлар таләп итү, язма аңлатмалар алу, инструменталь тикшерү аша);

2) рейд тикшерүе (карап тикшерү, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документлар таләп итү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза аша);

3) документар тикшерү (язма аңлатмалар алу, документлар таләп итү, экспертиза аша);

4) күчмә тикшерү (карап тикшерү, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документлар таләп итү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза аша);

5) мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү (төзекләндерү өлкәсендә контроль объектлары турында мәгълүмат жыю һәм анализлау аша, шул исәптән, ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында килә, мәжбүри таләпләрне үтәү кысаларында контроль үткәрелә торган затлар тарафыннан бирелә торган мәгълүматлар, шулай ук дүүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларында булган мәгълүматлар, «Интернет» челтәреннән алынган мәгълүматлар, башка гомуми кулланышта булган мәгълүматлар, шулай ук автомат

режимда эшли торган хокук бозуларны теркәүнең фото- һәм кино төшерү, видеоязма функцияләренә ия булган техник чараларын кулланып алынган мәгълүматлар аша)

б) күчмә карап тикшерү (тикшереп карау, инструменталь тикшерү (видеоязма кулланып), сынау, экспертиза аша).

Әлеге пунктта каралган контроль чаралар һәм контроль гамәлләр төрләре күрсәтелгән чаралар кысаларында әлеге Нигезләмәгә 1 нче кушымта нигезендә, конкрет контроль объектын билгеле бер куркыныч категориясенә кертүгә бәйле рәвештә дифференциацияләнгән.

4.2. Мәжбүри таләпләрне үтәүне күзәтү һәм күчмә тикшерү контроль үткәрелә торган затлар белән аралашмыйча администрация тарафыннан үткәрелә.

4.3. Әлеге Нигезләмәнең 4.1 пунктының 1-4 пунктчаларында күрсәтелгән контроль чаралар планлы һәм планнан тыш чаралар формасында үткәрелә.

4.4. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге планлы контроль чаралар үткәрелергә мөмкин:

- 1) инспекция визиты;
- 2) рейд тикшерүе;
- 3) документар тикшерү;
- 4) күчмә тикшерү;

4.5. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге планнан тыш контроль чаралар үткәрелергә мөмкин:

- 1) инспекция визиты;
- 2) рейд тикшерүе;
- 3) документар тикшерү;
- 4) күчмә тикшерү;
- 5) мәжбүри таләпләрне үтәүне күзәтү;
- 6) күчмә тикшереп чыгу.

4.6. Контроль үткәрелә торган затлар белән үзара эш итеп контроль чаралар үткәрү өчен түбәндәгеләр нигез булып тора:

1) администрациянең гражданның һәм оешмаларның мөрәжәгатьләре (гаризалары), дәүләт администрациясе органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чараларынан кәргән очракта закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү турында яки зыян (зарар) китерү куркынычы турында белешмәләре булу, шулай ук контроль чаралар, шул исәптән үзара хезмәттәшлек итмичә, шул исәптән башка контрольдә тотылган затларга карата үткәрелгән контроль чаралар үткәрү нәтижәсендә шундый мәгълүмат алу;

2) контроль объектының мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары тарафыннан расланган параметрларга туры килүен яки контроль объектының мондый параметрлардан тайпылуын ачыклау;

3) контроль чараларны үткәрү планына кертелгән контроль чараларны үткәрү срокларының житүе;

4) конкрет контроль чаралар үткәрелә торган затларга карата контроль чаралар үткәрү турында Россия Федерациясе Президентының йөкләмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенен йөкләмәсе;

5) прокуратура органнарына кәргән материаллар һәм мөрәжәгатьләр буенча законнарның үтәлешен, кеше һәм гражданның хокуклары һәм ирекләре үтәлешен күзәтү кысаларында контроль чара үткәрү турында прокурор таләбе;

б) ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турындагы күрсәтмәне үтәү срогы тәмамлану – контроль үткәрелә торган зат тарафыннан бирелгән күрсәтмәдә каралган документлар һәм мәгълүматлар бирелмәгән очракта яки тәкъдим ителгән документлар һәм мәгълүматлар нигезендә ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турындагы күрсәтмәнең үтәлеше турында нәтижә ясау мөмкин булмаган очракта.

4.7. Мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары әлеге Нигезләмәгә 2 нче кушымтада күрсәтелгән.

Мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

4.8. Контроль үткәрелә торган зат белән хезмәттәшлек итеп үткәрелә торган контроль чаралар администрациянең контроль чараны үткәрү турындагы боерыгы нигезендә үткәрелә.

4.9. Администрациянең закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү яки зыян (зарар) китерү куркынычы турындагы мәгълүматлар нигезендә контроль чараны үткәрү турында боерыгы кабул ителгән очракта яки контроль үткәрелә торган затның мәжбүри таләпләрне бозуның расланган Куркыныч индикаторларына ярашлы параметрларга туры килү яки параметрлардан тайпылуы контроль чараны үткәрү өчен нигез булып торган эшчәнлек параметрларын билгеләгән очракта, мондый боерык контроль чарасын үткәрү турында контроль үткәргә вәкаләтле вазыйфай затның контроль чара үткәрү турында дәлилле тәкъдиме нигезендә кабул ителә.

4.10. Контроль үткәрелә торган затлар белән үзара бәйләнешсез үткәрелә торган контроль чаралар Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) йөкләмәсе нигезендә, администрациянең эш планнарындагы йөкләмә нигезендә, шул исәптән «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән очракларда контроль үткәргә вәкаләтле вазифай затлар тарафыннан үткәрелә.

4.11. Гражданнарга, юридик затларга һәм шәхси эшмәкәрләргә карата контроль чаралары «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законы нигезендә контроль үткәргә вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан үткәрелә.

4.12. Төзекләндерү өлкәсендә контроль оештырганда һәм гамәлгә ашырганда, администрация ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында, шул исәптән электрон формада, әлеге документлар һәм (яки) мәгълүматлар алар карамагында булган башка органнардан яки күрсәтелгән органнарга буйсынучы оешмалардан түләүсез нигездә документлар һәм (яки) мәгълүматлар ала. Күрсәтелгән документлар һәм (яки) мәгълүматлар исемлеге, аларны тапшыру тәртибе һәм вакыты Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2016 елның 19 апрелендәге 724-р номерлы боерыгы белән расланган, дәүләт контроле (күзәтчелеге) органнарыннан, башка дәүләт органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан яки дәүләт органнарына яки жирле үзидарә органнарына буйсынучы, әлеге документлар һәм (яки) мәгълүмат алар карамагында булган оешмалардан тикшерүләр оештырганда һәм үткәргәндә муниципаль контроль органнары тарафыннан ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында соратыла һәм алына торган документлар һәм (яки) мәгълүмат исемлеге белән, шулай ук «Дәүләт контролен (күзәтчелеген), муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2021 елның 6 мартындагы 338 номерлы карары белән расланган, ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында контроль (күзәтчелек) органнары тарафыннан алар карамагында әлеге документлар һәм (яки) мәгълүматлар булган башка органнардан яки күрсәтелгән органнарга буйсынучы оешмалардан дәүләт контроле (күзәтчелеге) төрләрен, муниципаль контроль төрләрен оештырганда һәм гамәлгә ашырганда алынган документлар һәм (яки) белешмәләр бирү кагыйдәләре белән билгеләнгән.

4.13. Юридик затларга, шәхси эшмәкәрләргә һәм гражданнарга карата планлы контроль чаралары «Чираттагы календарь елга планлы контроль (күзәтчелек) чараларын үткәрү планын формалаштыру, аны прокуратура органнары белән килештерү, ел дәвамында ана контроль (күзәтчелек) чараларын кертү һәм аннан чыгару тәртибе турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2020 елның 31 декабрендәге 2428 номерлы карары белән расланган, Чираттагы календарь елга планлы контроль (күзәтчелек) чараларын үткәрү планын формалаштыру, аны прокуратура органнары белән килештерү, ел дәвамында ана контроль (күзәтчелек) чараларын кертү һәм аннан чыгару кагыйдәләре нигезендә эшләнә торган планлы контроль чараларын үткәрүнең еллык планнары нигезендә, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып үткәрелә.

4.14. Контрольдә тотыла торган затлар булган шәхси эшмәкәр, граждан администрациягә контроль чараны үткәргәндә катнаша алмау турында мәгълүмат бирергә хокуклы булган, шуна бәйле рәвештә, контроль чараны үткәрү администрация тарафыннан

шәхси эшмәкәр, гражданның администрациягә мөрәжәгать итүенә сәбәп булган шартларны бетерү өчен кирәкле вакытка (әмма 20 көннән артык түгел) күчерелә торган очракка бер үк вакытта түбәндәге шартларны да үтәү керә:

1) контроль үткәрелә торган затның яки аның вәкиленең булмавы контроль чараны үткәргәндә контроль үткәргәгә вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан, контроль чараны үткәрү турында тиешенчә хәбәр ителгән очракта, контроль чараны үткәргәндә мәжбүри таләпләрне үтәүне бәяләүгә комачауламый;

2) закон белән саклана торган кыйммәтләргә турыдан-туры зыянга (зарар) китерү белән янаулар яки чынлыкта зыян (зарар) китерү билгеләренен булмавы;

3) контроль чараны үткәргәндә контроль үткәрелә торган затның булмавының (контроль үткәрелә торган затның авыруы, аның командировкада булуы һ.б.) житди сәбәпләре бар.

4.15. Күчмә тикшерүне үткәрү вакыты 10 эш көннән артмаска тиеш.

Бер кече эшмәкәрлек субъектына карата күчмә тикшерү барышында хезмәттәшлек итүнең гомуми вакыты кече предприятие өчен 50 сәгатътән һәм микропредприятие өчен 15 сәгатътән артмаска тиеш.

Россия Федерациясенен берничә субъекты территориясендә үз эшчәнлеген алып баручы оешмага карата күчмә тикшерү үткәрү вакыты һәр филиал, вәкилле, оешманын аерым структур бүлекчәсе яки житештерү объекты буенча аерым билгеләнә.

4.16. Контроль үткәргәгә вәкаләтле вазыйфай затлар һәм контроль гамәлләр башкаруга жәлеп ителгән затлар тарафыннан контроль чаралар үткәрүнең барлык очраklarында да мәжбүри таләпләрне үтәү (бозу) дәлилларен теркәү өчен фотога төшерү, аудио- һәм видеозамалар, контроль чараны уздыруга вәкаләтле вазыйфай затлар үткәргән геодезия һәм картометрия үлчәүләре кулланылырга мөмкин. Фотога төшерү, аудио- һәм видеозама, геодезия һәм картометрия үлчәүләре алу һәм бу максатлар өчен кулланылган техник чаралар турында мәгълүмат контроль чара нәтижәләре буенча төзелгән актта һәм контроль чара кысаларында үткәрелгән контроль гамәл нәтижәләре буенча төзелгән беркетмәдә чагыла.

4.17. Контроль чара нәтижәләренә контроль үткәрелә торган зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәүне бәяләү, мәжбүри таләпләрне бозуны кисәтү һәм (яки) аларны бозуны туктату өчен шартлар тудыру, бозылган нигезләмәне торгызу, администрация тарафыннан җаваплылыкка тарту һәм (яки) «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 90 статьясындагы 2 өлешендә каралган чараларны куллану турындагы мәсьәләне карау өчен вәкаләтле органнарга яки вазифай затларга мәгълүмат жиберү керә.

4.18. Контроль үткәрелә торган зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоткан контроль чара тәмамлангач, контроль чара акты төзелә. Әгәр мондый чара нәтижәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланса, актта нинди мәжбүри таләп бозылганлыгы, нинди норматив хокукый акт һәм аның структур берәмлеге белән билгеләнгәнлеге күрсәтелә. Ачыкланган бозуны контроль чара тәмамланганчы бетергән очракта, актта аны бетерү факты күрсәтелә. Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлиле булган документлар, башка материаллар актка теркәлгәгә тиеш. Контроль чараны үткәргәндә тугырылган тикшерү кәгазьләре актка теркәлә.

Актны рәсмиләштерү, әгәр актны рәсмиләштерүнең башка тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән булса, мондый чара тәмамланган көнне контроль чара уздырылган урында гамәлгә ашырыла.

Прокуратура органнары белән үткәрү килешенгән контроль чара акты, ул рәсмиләштерелгәннән соң ук, Контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестры аша прокуратура органнарына жиберелә.

4.19. Контроль чаралар турында мәгълүмат Контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында урнаштырыла.

4.20. Контроль үткәрелә торган затларга контроль үткәргәгә вәкаләтле вазыйфай затлар башкара торган гамәлләр һәм кабул ителә торган карарлар турында мәгълүмат бирү күрсәтелгән гамәлләр һәм карарлар турында мәгълүматларны Контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрына урнаштыру юлы белән, шулай ук аларны контроль үткәрелә торган затларга дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләренә электрон формада башкару өчен кулланыла торган мәгълүмати системаларның

мәгълүмати-технологик үзара бәйләнешен тәмин итүче инфраструктура аша, шул исәптән «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең (функцияләрнең) Бердәм порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы аша (алга таба – дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталы ашажиткерү юлы белән башкарыла.

Контроль үткәрелә торган зат булган эшмәкәрлек эшчәнлеген алып бармый торган гражданга, әгәр дә ул администрация адресына кәгазьдә документлар алу кирәклеген турында хәбәр жибәрә яисә администрациядә контроль үткәрелә торган затның электрон почта адресы турында мәгълүмат булмаса һәм аңа дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы аша электрон рәвештә документлар жибәрү мөмкинлеген булмаса (әгәр кешенең Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында хисап язмасы булмаса яки ул Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәлү процедурасын үтүне тәмамламаган булса), контроль үткәргәгә вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан башкарыла торган гамәлләр һәм кабул ителгән карарлар турында кәгазьдә документлар жибәрү юлы белән хәбәр ителә. Әлеге граждан администрациягә документларны кәгазьдә жибәргәгә хокуклы.

4.21. Актта язылган фактлар һәм нәтижәләр белән килешмәгән очракта, контроль үткәрелә торган зат «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248 – ФЗ номерлы Федераль законның 39-40 статьяларында һәм әлеге Нигезләмәнең 5 бүлегендә каралган тәртиптә шикаять жибәргәгә хокуклы.

4.22. Контроль чараны үткәргәндә мәжбүри таләпләрне бозулар ачыкланмаган очракта, бу хакта мәгълүмат Контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрына кертелә. Контроль үткәргәгә вәкаләтле вазыйфай зат мәжбүри таләпләрне үтәү буенча тәкъдимнәр бирергә, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычларын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар үткәргәгә хокуклы.

4.23. Контроль чарасын үткәргәндә контроль үткәрелә торган зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозулар ачыкланган очракта, Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә администрация (контроль үткәргәгә вәкаләтле вазыйфай зат) түбәндәгеләргә хокуклы:

1) контроль чара акты рәсмиләштерелгәннән соң, контроль үткәрелгән затка, мөмкин булган вакытын күрсәтеп, ачыкланган бозуларны бетерү турында һәм (яки) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүне булдырмау буенча чаралар үткәрү турында күрсәтмә бирергә;

2) әгәр контроль чарасын үткәргәндә, контроль объектына ия булган һәм (яки) файдаланган гражданның, оешмаларның эшчәнлегенә закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы тудыра яки мондый зыян (зарар) китерелә дип билгеләнгән очракта, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүне булдырмау яки аны туктату һәм гражданның, оешмаларга закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы һәм аны булдырмау ысуллары турында мәгълүматны теләсә нинди ысул белән житкерү буенча Россия Федерациясе законнарында каралган чараларны кичекмәстән кабул итәргә;

3) контроль чара барышында жинаять яки административ хокук бозу билгеләре ачыкланганда, үз компетенциясенә ярашлы рәвештә тиешле мәгълүматны дәүләт органына жибәргәгә яки, тиешле вәкаләтләрне булганда, гаепле затларны закон белән билгеләнгән җаваплылыкка тарту буенча чаралар күрергә;

4) мәжбүри таләпләрнең ачыкланган бозылуларын бетерүне контрольдә тоту, мәжбүри таләпләрнең бозылуларын кисәтү, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү мөмкинлеген булдырмау буенча чаралар күрергә, күрсәтмә билгеләнгән срокларда үтәлмәсә, әгәр мондый чара законнарда каралган булса, күрсәтмәне мәжбүри үтәүне таләп итеп, судка кадәр мөрәжәгать итеп, аны үтәүне тәмин итү буенча чаралар күрергә;

5) мәжбүри таләпләрне үтәү буенча киңәшләр бирү, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычларын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар үткәрү мәсьәләсен карау.

4.24. Контроль үткөрүчө вазыйфай затлар төзөклөндөрү өлкөсөндө контроль үткөргөндө федераль башкарма администрация органнары һәм аларның территориаль органнары. Татарстан Республикасы башкарма администрациясе органнары, жирле үзидарэ органнары, хокук саклау органнары, оешмалар һәм гражданныр белән билгеләнгән тәртиптә хезмәттәшлек ителәр.

Төзөклөндөрү өлкөсөндө контрольлек итү кысаларында контроль чарасы барышында Россия Федерациясе законнары белән административ һәм башка жаваплылык каралган закон таләпләрен бозу ачыкланган очракта, контроль чара актында ачыкланган бозу билгеләре булу турында мәгълүмат күрсәтелә. Контроль үткөрөгә вәкаләтле вазыйфай затлар әлегә актынын күчөрмәсен тиешле жаваплылыкка тартуға вәкаләтле администрация органына жиберәләр.

5. Администрация карарларына, контрольүткөрөгә вәкаләтле вазыйфай затларнын гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү

5.1. Администрация карарларына, контрольдә тотарға вәкаләтле вазыйфай затларнын гамәлләренә (гамәл кылмавы) карата «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 9 бүлегә тарафыннан билгеләнгән тәртиптә шикаять бирелергә мөмкин.

5.2. Аларның фикеренчә, хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре төзөклөндөрү өлкөсөндә контролен гамәлгә ашыру кысаларында турыдан-туры бозылган контрольдә тотыла торган затлар түбәндәгеләргә карата судка кадәр шикаять бирергә хокуклы:

- 1) контроль чаралар үткөрү турында карарлар;
- 2) контроль чаралар актлары, ачыкланган бозуларны бетерү турында күрсәтмәләр;
- 3) контроль чаралары кысаларында контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затларнын гамәлләре (гамәл кылмаулары).

5.3. Шикаятьне контроль үткөрелә торган зат дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнен бердәм порталын һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнен төбәк порталын кулланып, шикаятьне карауға вәкаләтле органға электрон рәвештә бирә.

Дәүләт яки закон белән саклана торган башка серне тәшкит итүче мәгълүматлар һәм документлар булган шикаять дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнен бердәм порталын һәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнен төбәк порталын кулланмыйча, Россия Федерациясенен дәүләт һәм закон белән саклана торган сер турындагы закон таләпләрен исәпкә алып бирелә. Тиешле шикаять Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлегә башлығы шәхси кабул иткәндә контроль үткөрелгән зат тарафыннан Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлегә башлығына шикаятьтә (документларда) дәүләт яки закон белән саклана торган башка серне тәшкит итүче мәгълүматлар булу турында алдан хәбәр итеп бирелә.

5.4. Администрация карарына, аның вазыйфай затларынын гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаять Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлегә башлығы (башлык урынбасары) тарафыннан карала.

5.5. Администрациянен карарына, аның вазыйфай затларнын гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять контрольдә тотыла торган зат үз хокуклары бозылуы турында белгән яки белергә тиеш булган көннен алып 30 календарь көн эчендә бирелергә мөмкин.

Администрация күрсәтмәсе буенча шикаять контроль үткөрелгән зат күрсәтмәне алганнан соң 10 эш көне эчендә бирелергә мөмкин.

Шикаять бирү вакыты житди сәбәпләр аркасында узып киткән очракта, шикаять бирүчә затнын үтенече буенча бу срок шикаятьне карау өчен администрация (вазыйфай зат) тарафыннан кире кайтарылырга мөмкин.

Шикаять биргән кеше, шикаять буенча карар кабул ителгәнче, аны кире тулысынча яисә өлешчә ала ала. Шулу вакытта шикаятьне шулу ук нигезләр буенча кабат жиберү рөхсәт ителми.

5.6. Администрация карарына, аның вазыйфай затларынын гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять теркәлгәннен соң 20 эш көне эчендә каралырга тиеш.

Әгәр аны карау өчен башка органнар карамагында булган мәгълүматны алу таләп ителсә, шикаятьне карау вакыты Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлегә башлығы (башлык урынбасары) тарафыннан күп дигәндә 20 эш көненә озайтылырга мөмкин.

6. Төзекләндерү өлкәсендә контрольнең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан кыйммәтләре

6.1. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыруның нәтижелелеген һәм нәтижелелеген бәяләү «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 30 статьясы нигезендә башкарыла.

6.2 Контроль төрең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, төзекләндерү өлкәсендә контроль өчен индикатив күрсәткечләр Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлегә Советы тарафыннан раслана.

Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәгә 2 нче кушымта

Төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргәндә планнан тыш тикшерүләр үткәру кирәклеген билгеләү өчен Кукмара муниципаль районы Түбән Өскебаш авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда кулланыла торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары

1. Жирле үзидарә органына реклама элмә тактасын килештерү турында гариза жибәрү факты булмаганда, автомобиль транспортын ремонтлау һәм хезмәт күрсәтү өлкәсендә хезмәт күрсәтү буенча контрольдә тотыла торган зат тарафыннан эшчәнлек башланган көннән алып 90 календарь көн узу.

2. Узган елның шул ук чоры белән чагыштырганда, квартал дәвамында объектларны һәм төзекләндерү элементларын жыештыру буенча эшләрне башкару бурычы йөкләнгән оешма хезмәткәрләре санының, әлеге эшләрне башкару өчен билгеләнгән жыештыру һәм махсус техника санының шул ук вакыт аралыгында артуы булмаган очракта, 50 һәм аннан да күбрәк процентка кимүе (ләкин ким дигәндә ике хезмәткәр).

3. Хезмәт күрсәтү территориясендә ике календарь атна дәвамында объектларны һәм төзекләндерү элементларын жыештыру буенча эшләрне башкаруны үз бурычларына керткән оешмага хезмәт күрсәтү территориясендә травматологик ярдәм сорап мөрәжәгать иткән гражданнар санының, алдагы шул ук чор белән чагыштырганда, 15 һәм аннан да күбрәк процентка артуы.

4. 30 календарь көн эчендә таләпләре Муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән контроль объектының торышыннан тайпылуның өч һәм аннан да күбрәк шундый ук очраклары ачыклануы турында гражданнардан, оешмалардан, дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан кәргән, массакүләм мәгълүмат чараларыннан, Интернет мәгълүмати-телекоммуникацион челтәреннән һәм (яки) килгән мәгълүматларның дөреслеген бәяләүгә юнәлдерелгән чаралар нәтижәсендә алынган төзекләндерү өлкәсендә мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре һәм закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы турында сөйли торган мәгълүмат булу.

5. Контрольдә тотылган затка карата чыгарылган төзекләндерү өлкәсендә мәжбүри таләпләрне бозган өчен административ жәза билгеләү турында административ хокук бозу турында эш буенча бер ел эчендә кимендә биш карар булу.

6. Торак пунктның бер административ-территориаль берәмлеге (урам, микрорайон) территориясендә ике календарь атна дәвамында травма алуга бәйле рәвештә травматологик ярдәм күрсәтү өчен мөрәжәгать иткән гражданнар санының, алдагы шул ук чор белән чагыштырганда, 15 һәм аннан да күбрәк процентка артуы.